

Põllumajanduse Registreite
ja Informatsiooni Amet
ESTONIAN AGRICULTURAL REGISTERS AND INFORMATION BOARD

PÕHITÕED

pindalatoetuste taotlemisel 2012

Taotluste vastuvõtt 2.–21. mail 2012

Tartu, 2012

Hea klient!

See infovihik on Teile abiks pindalatoetuste taotlemisel. Täpsed toetuste tingimused on sätestatud põllumajandusministri määrustes ning lahti kirjutatud juhendis „Abiks taotlejale“, mida saab PRIA maakondlikest teenindusbüroodest ja koduleheküljelt internetis www.pria.ee.

Millal saab toetust taotleda?

Taotluste vastuvõtu periood on 2.–21. mai. e-PRIA-s saab taotlust esitada ööpäevaringelt. PRIA maakondlikes teenindusbüroodes võetakse taotlusi vastu esmaspäeviti kl 8.30–18.00, teisipäevast reedeni kl 8.30–16.00. Erandkorras võtame taotlusi vastu ka laupäeval, 12. mail kl 8.30–15.00. Hilinenud taotluste vastuvõtt toimub 22. maist 15. juunini, kuid sel juhul vähendatakse toetussummat 1% iga hilinetud tööpäeva kohta. Kuni 15. juunini võite esitatud taotlusele põldude andmeid lisada või põllu pindala suurendada.

Esitage taotlus endale sobival ajal!

Teil on võimalik taotluse esitamise aeg broneerida internetis www.pria.ee/reg, helistades infotelefonil 737 7679 või teenindusbüroode üldtelefonidel. Soovitame seda võimalust kasutada, sest nii väldite järjekorras seismist ning saate esitada taotluse endale sobival ajal.

Palun ärge jätke taotluse esitamist viimastele päevadele!

Kust saab abi ja puuduvaid dokumente?

Kogu vajalik info pindalatoetuste taotlemiseks on meie kodulehel www.pria.ee (vt rubriik taimekasvatus, pindalatoetused, loomakasvatus). Lisateavet pindalatoetuste kohta saab küsida infotelefonil 737 7679 või e-posti aadressil info@pria.ee. Alati võite lisainfo saamiseks pöörduda ka maakondlikesse teenindusbüroodesse.

Kui Teil on küsimusi kojusaadetud põllumassiivide kaartide või massiivinumbrite osas või saadetud kaartidel ei ole kõiki põllumassiive, mida kavatsete sel aastal pindalatoetuste taotlusel näidata, siis palume pöörduda põldude registri büroosse e-posti aadressil maa@pria.ee või telefonil 737 7617.

PRIA teenistujad ei saa ega tohi Teid aidata taotluse sisulisel täitmisel või kaartide joonistamisel. Kui Teile tundub dokumentide täitmine keeruline, siis soovitame pöörduda nõuandekeskuse konsulendi poole. Nende andmed saate kodulehelt www.pikk.ee ja telefonil 730 8402.

Kui olete otsustanud toetusi taotleda

- Palun tutvuge Teile saadetud infomaterjaliga, taotluse täitmise ja esitamise nõuetega. Mitmeaastaste kohustustega toetuste taotlemisel võtate endale kohustuse täita toetuse saamise tingimusi viiel järgneval aastal – veenduge, et saate nõudeid täita kogu kohustuseperioodi jooksul.
- Palun korrastage oma põlluraamat, veenduge millisel õiguslikul alusel te maid kasutate ja vajadusel täpsustage nende põldude pindalad, millele kavatsete toetusi taotleda.
- Palun täitke taotlus enne PRIA-sse tulemist, nii hoiate kokku enda ja teiste aega.

- Kasutage taotluse täitmisel Teile koju saadetud eeltäidetud taotlusvormi, põldude loetelu ning PRIA-st saadud kõige värskemaid kaarte. Abiks on ka PRIA saadetud andmed Teie kehtivate kohustuste kohta.
- Kontrollige, kas on olemas kõik toetuste taotlemiseks vajalikud lisadokumendid.
- Taotlust esitama tulles võtke kindlasti kaasa isikut tõendav dokument.

Kuhu taotlus esitada?

Kõige mugavam on taotlust esitada e-PRIA kliendiportaali vahendusel. Elektrooniliselt esitatud taotluse puhul toimivad kohesed eelkontrollid, mis annavad märku võimalikest vigadest Teie taotlusel. Taotluse võite esitada ka elektroonselt digitaalselt allkirjastatult aadressil info@pria.ee, posti teel PRIA keskuse aadressil PRIA, Narva mnt. 3, Tartu 51009. Samuti võtavad taotlusi vastu maakondlikud teenindusbürood.

Kuidas kasutada postiga saabunud materjali ja täita vorme?

Kui Te ei esitanud eelmisel aastal pindalatoetuste taotlust e-PRIAs ja Teile määrati vähemalt ühte pindalapõhist toetust, saadab PRIA Teile postiga koju:

- pindalatoetuste taotluse vormi koos eeltäidetud põldude loeteluga:

Võimalusel kasutage eeltäidetud taotlusvormi. Sellel olevad andmed on üksnes Teid abistava iseloomuga: taotluse täitmisel on vaja kontrollida eeltäidetud andmete õigsust. Toetuse taotlemiseks esitatud andmete õigsuse eest vastutab taotleja. Ka siis, kui eelmise aasta põhjal eeltäidetud andmed on kehtivad ka tänavusel taotlemisel, tuleb toetuste saamiseks siiski taotlusel täita kõik vajalikud väljad (põllu pind taotlemise aastal, kasvatatav kultuur, taotletavad toetused jt) ning taotlus PRIAle esitada.

Eeltäidetud andmetena on 2011. a toetuste taotlemise alusel põldude loetellu märgitud põllumassiivi ja põllu number, eelmisel aastal kindlaksmääratud pindala ja maa-kasutus põldude osas, mis olid taotlusele märgitud loodusliku rohumaa või pikaajalise kultuurrohumaa. Kui põllumassiivi number on eelmise aastaga võrreldes muutunud, siis ei ole seda eeltäidetud vormile märgitud. Põldude loetellu pole märgitud põllu kindlaksmääratud pindala siis, kui see erineb 2011. a pindalatoetuste taotlusel Teie märgitud pindalast või põllumassiivi uuendatud maksimaalne toetusõiguslik pindala on väiksem eelmisel aastal kindlaksmääratud põldude summaarsest pindalast sellel põllumassiivil.

Taotlusel võite üheks maa-alaks märkida ühte kultuurigruppi kuuluvad samal massiivil kõrvuti asuvad alla 0,3 ha põllud juhul, kui kokku moodustab nende pind vähemalt 0,3 ha. Põldude loetellu tuleb sel juhul teha ka maa-ala mäрге.

Taotlusele märkige kindlasti kogu Teie kasutuses olev põllumajandusmaa. Sealhulgas vähemalt 0,3 ha suurused põllud, mis asuvad põllumassiivil, aga mille kohta Te toetust taotleda ei soovi, ning need vähemalt 0,3 ha põllud, mis ei asu põllumassiivil. Kui põld asub maa-alal, mida pole kantud põllumassiivide registrisse ja millel seetõttu ei ole põllumassiivi numbrit, märkige põldude loetelusse katastritunnus, millel põld asub. Sellise maa kohta tuleb esitada katastrikaart. Kui kasutate riigimaad, mis ei ole kantud põllumassiivide registrisse ja sellel puudub ka katastritunnus, märkige veergu *Põllumassiivi number* numbriks "0".

Kui Teil on lisaks ettetrükitud andmetega põldudele veel põlde, siis lisage need ettetrükitud andmete lõppu.

- põllumassiivide kaardid;

Taotluse täitmiseks kasutage alati kõige uuemaid Teile saadetud kaarte – seda saate kontrollida kaartidel olevaid kuupäevi võrreldes. Uued kaardid võivad erineda PRIA poolt varem väljastatutest.

Põllumassiivi kaardi väljatrükiil toodud põllumassiivi pindala on maksimaalselt võimalik toetusõiguslik pindala. Maksimaalne toetusõiguslik pindala ei anna õigust selle pinnale tervikuna taotleda, kui Te pinda kogu ulatuses nõuetekohaselt ei hari või Teil puudub maa kasutusõigus. Põllumassiivi kaarti ei pea esitama taotleja, kes taotleb kogu oma valduses oleva põllumajandusmaa kohta poolloodusliku koosluse hooldamise toetust. Sel juhul on vaja esitada Keskkonnaameti kinnitatud poollooduslike koosluste kaart.

- kehtivate kohustuste loetelu ja kohustusealuste pindalade/loomade andmed, kui olete taotlenud mitmeaastaste kohustustega toetusi;

Kohustusealuste põldude/loomade andmete taotlusele märkimiseks palun kasutage Teile PRIAst saadetud kohustuste loetelu. Pindalapõhiste toetuste taotlemisel kontrollige massiivikaartide alusel massiivinumbrite õigsust, sest numbrid võivad olla muutunud. Kasutage alati põllumassiivide kaardile trükitud massiivinumbrit. Pärast taotluse täitmist soovitame mitmeaastase kohustusega toetuse puhul võrrelda taotletud pindala/loomade arvu ning saadetud kohustuste loetelul märgitud kohustusealust pindala/loomade arvu selle toetuse osas.

Kui Teil on kehtiv mitmeaastane kohustus, kuid PRIAst taotlemiseks ette saadetud dokumentide hulgast puudub kehtivate kohustuste loetelu, helistage palun andmete täpsustamiseks PRIA menetlusbüroosse telefonil 737 1303.

- nõuetele vastavuse küsimustik;

Tegemist on informatiivse küsimustikuga, mille eesmärgiks on saada ülevaadet nendest taotlejale rakenduvatest kohustuslikest majandamisnõuetest ja headest põllumajandus- ja keskkonnatingimuste nõuetest, mille osas puudub piisav info olemasolevates registrites.

- toetuste tutvustused ja üldtingimused käesoleva vihikuna.

Kui taotlete toetust esmakordselt või Teile ei määratud eelmisel aastal ühtegi pindalapõhist toetust, siis eeltäidetud taotlusvormi PRIA Teile ei trüki ning saate taotluse esitada täielikult ise täites, järgides ülaltoodud nõuandeid. Taotlusvormi saab välja trükkida kodulehelt või küsida PRIA maakondlikust teenindusbüroost.

Juhime tähelepanu, et varasemalt e-PRIA kaudu pindalatoetusi taotlenutele paberil taotlusmaterjale koju enam ei saadeta. Nemad saavad ka edaspidi esitada taotluse e-PRIAs, millest leiavad ka vajaliku info toetuste taotlemiseks (vt ka punkti *Taotluse esitamine e-PRIAs*).

Toetuse taotlemine ja maakasutuse esitamine Hiiu, Lääne, Pärnu ja Saare maakondades asuvatel liituvusega püsirohumaadel

Liituvusega massiivid on kaardil eristatud – neil on massiivinumbri järel märk *. Liituvusega massiivide kaartidel on toodud maksimaalne toetusõiguslik pindala. Põllumassiivi kaardil tähistage need põllud sarnaselt liituvuseta massiividega.

Kuidas toimida toetusõiguste pärimise puhul?

Põllumajanduskultuuri ja heinaseemne täiendava otsetoetuse toetusõiguste omandamiseks pärimise teel tuleb koos pindalatoetuste taotlusega esitada PRIA-le avaldus või vorm PT52 (*Täiendava otsetoetuse toetusõiguste üleandmine*) ja pärimisõiguse tunnistuse koopia.

Millised dokumendid taotlemisel esitada?

Toetuse taotlemiseks on vaja PRIA-le esitada täidetult:

- pindalatoetuste taotlus - vorm PT50;
- põldude loetelu - vorm PT50A (jälgige hoolikalt vormi lõpus olevaid juhiseid, kuna vormil on võrreldes eelmise aastaga mitu muudatust);
- nõuetele vastavuse küsimustik;
- poollooduslike koosluste loetelu vorm MT68;
- poollooduslike koosluste kaardid;
- ohustatud tõugu loomade loetelu vorm MT60B;
- mahepõllumajanduslikult peetavate loomade loetelu vorm MT60D;
- karjatavate loomade loetelu vorm MT62A;
- karjatavate hobuste loetelu vorm MT62B
- põllumassiivide kaardid (vajadusel katastrikaardid);
- kohustuse võtmise kinnitus vorm MT60, MT61;
- kohustuse pikendamise kinnitus vorm MT60
- vajalikud lisadokumendid (nt seemnepakendi etiketid vms).

Kui olete juba varasematel aastatel taotlenud mõnda maaelu arengukava (MAK) kohustusega toetust, siis ei pea Te juba võetud kohustuste kohta kohustuse võtmise kinnitust esitama. Teised loetletud dokumendid tuleb aga, olenevalt toetusest, kohustuse jätkamise kinnitamiseks PRIA-le esitada.

Kui soovite varasematel aastatel taotletud MAKi kohustusega toetust üle anda teisele taotlejale, siis palun esitage kohustuse üleandmise-ülevõtmise kohta vormikohane teave.

Toetuste taotlemine põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte ülevõtmisel

Kui pärast toetuse taotluse esitamist läheb kogu põllumajanduslik majapidamine/ettevõtte ühelt omanikult üle teisele, on võimalik toetuse maksmine uuele omanikule. Selleks peab põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üle võtnud isik ülevõtmisperioodil esitama PRIA-le majapidamise/ettevõtte ülevõtmist tõendavad dokumendid ja taotlema toetuse maksmist. Ülevõtmisperioodiks on 22. mai kuni 1. september. Ülevõtmise puhul antakse kõik üleandja toetuse taotlemisega kaasnevad õigused ja kohustused ülevõtjale.

Nõuetele vastavus

Nõuetele vastavus on Eestis aastal 2009 rakendatud põllumajandustootmist käsitlev reeglistik, mis seab toetuste suuruse sõltuvaks nõuete järgimisest.

Nõuetele vastavuse nõuded kehtivad järgmiste toetuste puhul:

- Otsetoetused: ühtne pindalatoetus, piimasektori eritoetus.
- MAKi toetused: ebasoodsamate piirkondade toetus, põllumajanduslik keskkonnatoetus (keskkonnasõbraliku majandamise toetus, mahepõllumajandusliku tootmise toetus, ohustatud tõugu looma pidamise toetus, kohalikku sorti taimede („Sangaste“ rukis) kasvatamise toetus, poolloodusliku koosluse hooldamise toetus), Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antav toetus, Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta antav toetus, loomade karjatamise toetus.

Millised on nõuded?

Lisaks varem kehtestatud nõuetele on 2012.a ka muudatusi ja uusi nõudeid:

- Kohustuslikud majandamisnõuded (KM) – 2012. aastast on muutunud loodus- ja linnudirektiivi puudutav (KM 1, 5) nõue 1 looduslikult esinevate lindude kaitseks, mis keelab pesade ja munade hävitamise, kahjustamise ja häirimise. Seoses muudatustega taimekaitsevahendite kasutamise õigusaktides on muudetud ka KM 9 nõuet 1 taimekaitsevahendi hoidmise ja säilitamise kohta ja nõuet 2 taimekaitsevahendi kasutamise kohta.
- Head põllumajandus- ja keskkonningimused (HPK), sh. püsirohumaat säilitamine – 2012. aastast lisandus nõue, mille kohaselt vooluveekogu äärde tuleb jätta puhverriba, kus on keelatud kasutada väetisi.
- Põllumajandusliku keskkonnatoetuse viie alameetmete taotlejaile kehtivad lisaks väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise miinimumnõuded (VTK). – Seoses muudatustega taimekaitsevahendite kasutamise õigusaktides on muudetud ka taimekaitsevahendite kasutamise miinimumnõudeid, mille alusel peab taimekaitsevahendite kasutamise läbinud korralise tehnilise kontrolli iga kolme aasta järel ning taimekaitsevahendi turustaja ja taimekaitsevahendi turule lubamise otsuses ettenähtud juhul ka taimekaitsevahendi ostja ja kasutaja peavad omama taimekaitsetunnistust.
- Juhime tähelepanu, et juba mitmendat aastat kehtivad loomade identifitseerimise ja registreerimise nõuded, mille täitmist kontrollitakse administratiivselt:
- loomapidaja kohustuseks on 7 kalendripäeva jooksul alates sünnimomendist registreerida põllumajandusloomade registris: põllumajanduslooma esmakordne poegimine, kui järglast ei ole võimalik märgistada; karjast välja viimine; karja toomine; looma hukkumine ja kadumine; lihaks tapmine kohapeal ja tapamajas, hädatapmine kohapeal ja tapamajas, kontrolltapmine kohapeal ja tapamajas; loomataudi leviku tõkestamiseks tapmine kohapeal ja tapamajas; riiki sissevedu; riigist väljavedu;
- pärast looma sündi tuleb kinnitada kõrvamärgid looma kummassegi kõrva veistel 20 kalendripäeva jooksul, lammastel ja kitsedel 6 kuu jooksul. Pärast looma märgistamist tuleb põllumajandusloomade registrit sellest 7 kalendripäeva jooksul teavitada.

Põllumajandusloomade register palub seejuures pöörata tähelepanu asjaoludele, et: loomade liikumise dokumendi registrile esitamise kohustus on nii uuel kui ka endisel loomapidajal. Kindlasti tuleks loomade liikumise dokument alati ise ära esitada, mitte loota, et seda teine pool teeb. Märgistamata loomade ostmine ei ole lubatud ja toob kaasa nõuetele vastavuse nõuete rikkumise, kui loom märgistatakse ettenähtust hiljem. Enne looma ostmist paluge eelmisel loomapidajal loom märgistada.

Millisel maal peab nõudeid täitma?

- Põllumajandusmaal, kaasa arvatud maal, mille kohta toetust ei taotleta, tuleb kogu aasta jooksul täita häid põllumajandus- ja keskkonningimusi, sh püsirohumaat säilitamise kohustust.
- Taotleja peab täitma kogu majapidamises/ettevõttes kohustuslikke majandamisnõudeid.
- Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta antava toetuse taotleja peab täitma nõuetele vastavuse nõudeid ka metsaalal, millele toetust taotletakse.

Nõuded kehtivad kalendriaasta järgi – kui mõne nõude rikkumine tuvastatakse 2012. aastal, siis vähendatakse ka 2012. a taotletud pindalatoetusi. Nõudeid tuleb täita kogu majapidamises, ka nendel maadel, millele toetusi ei taotleta.

Nõuetele vastavuse mistahes nõude rikkumise korral vähendatakse kõikide eelnevalt loetletud ja Teie taotletud toetuste summasid.

Infot nõuetele vastavuse kohta saab PRIA kodulehelt, juhendist „Abiks taotlejale“, PRIA maakondlikest teenindusbüroodest ja nõuandeteenistuse konsulentidelt (vt www.pikk.ee).

Otsetoetused

Ühtne pindalatoetus

Toetust saab taotleda vähemalt 1 ha toetusõigusliku põllumajandusmaa kohta. Toetusõiguslikud on põllud, mille pindala on vähemalt 0,3 ha ja mille kohta on põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris (edaspidi *registris*) andmed, mille kohaselt põllud olid 30. juunil 2003. aastal heas põllumajanduslikus korras.

Põllumajanduskultuuri täiendav otsetoetus

Põllumajandusliku tegevusega tegelev isik võib taotleda põllumajanduskultuuri täiendavat otsetoetust talle määratud või teiselt isikult üle võetud toetusõiguse alusel.

Neid toetusõigusi saab teisele isikule üle anda ehk võõrandada.

Heinaseemne täiendav otsetoetus

Põllumajandusliku tegevusega tegelev isik võib taotleda heinaseemne täiendavat otsetoetust talle määratud toetusõiguse alusel.

Selle toetuse toetusõigusi ei saa teisele isikule üle anda ehk võõrandada.

Nimekirja põllumajanduskultuuri ja heinaseemne täiendava otsetoetuse taotlejatest ja neile määratud toetusõigustest leiate PRIA kodulehelt. Infot toetusõiguste kohta saab PRIA maakondlikest teenindusbüroodest, infotelefonil 737 7679 või e-posti aadressil info@pria.ee.

Põllumajanduskultuuri ja heinaseemne täiendavat otsetoetust on võimalik kehtiva õiguse kohaselt taotleda 2012. aastal viimast korda, kuna tänavu on viimane aasta, mil Eestil on lubatud täiendavaid otsetoetusi maksta.

MAK 2007–2013 toetused

Alates 2011. a tuleb mahepõllumajandusliku tootmise toetuse ja keskkonnasõbraliku majandamise toetuse taotlejal märkida taotlusele rohumaa rajamise või allakülvi aasta ning vajadusel märkida rohumaa rajamine allakülvina. Rohumaa uuendamise korral peab märkima rohumaa esmase rajamise aasta. Keskkonnasõbraliku majandamise toetuse taotleja võib soovi korral oma rajatud mitmeliigilise pikaajalise rohumaa märkida rohumaa rajamise aastast alates püsirohumaana (maakasutuseks PR ehk pikaajaline rohumaa), kuid siis on tal kohustus seda maad vähemalt viis aastat selle rajamise aastast arvates rohumaana säilitada.

NB! Mahepõllumajandusliku tootmise toetuse taotlejad, kes soovivad toetust kuni 2-aastastele külvikorras olevatele rohumaale kõrgema ühikumääraga grupis, peavad taotlusele tegema märke vastavasse lahtrisse.

NB! Mahepõllumajandusliku tootmise toetuse taotlejad ja poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse taotlejad, kes suurendasid 2011. a oma kohustust üle 30% nii, et algas uus 5-aastane kohustus, ja taotlejad, kes võtavad endale 2012. a alates 5-aastase kohustuse, saavad kohustusega hõlmatud pinda vähendada algse kohustusega võrreldes kuni 10% võrra (EK määrus 1974/2006 art 44 lg 3 lõik 2).

Ebasoodsamate piirkondade toetus

Alates 2009. a võetakse ebasoodsamate piirkondade toetuse taotlusi vastu 1-aastase kohustuseperioodiga toetusena taotlejatelt, kes kohustuvad tegelema põllumajandusega ebasoodsamas piirkonnas vähemalt viie järjestikuse aasta jooksul alates esimesest toetuse väljamaksest. Enne 2009. a võetud kohustuse võite asendada 1-aastase toetusega ilma, et seda loetakse kohustuse katkestamiseks – sel juhul esitage lisaks taotlusele uus kohustuse võtmise kinnitus.

* Toetust võib taotleda põldude kohta, mis asuvad 100% ebasoodsamasse piirkonda jäävatel registrisse kantud põllumassiividel.

Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antav toetus

Toetust võib taotleda "Looduskaitseeaduse" § 91 lõike 6 alusel Vabariigi Valitsuse kinnitatud "Natura 2000 võrgustiku alade linnualade ja looduslade nimekirja" kantud Natura 2000 alal asuva vähemalt 0,30 ha suuruse põllu või põlluosa kohta.

- See on 1-aastane toetus, mille saamiseks tuleb taotlejal täita aasta jooksul taotluse esitamise tähtaja esimesest päevast alates kaitseala, hoiuala või püsielu-paiga kaitsekorras tulenevaid nõudeid.

Põllumajanduslik keskkonnatoetus

Taotleja täidab kogu majapidamises/ettevõttes väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise miinimumnõudeid (vt PRIA kodulehel) viis aastat alates kohustuse esmakordsest võtmisest.

Põllumajandusliku keskkonnatoetuse alameetmed on:

1) Keskkonnasõbraliku majandamise toetus

- **Toetust võib taotleda füüsilisest isikust ettevõtja (FIE) või juriidiline isik.**
- 2012. aastal saab keskkonnasõbraliku majandamise toetust taotleda ainult taotleja, kellel on kehtiv kohustus. Keskkonnasõbraliku majandamise toetuse kohustuse võtmise ja suurendamise tingimused on sätestatud põllumajandusministri määrusega (infot vt kodulehel ja „Abiks taotlejale“).

Toetuse saamiseks on taotlejal vaja täita nõudeid kas keskkonnasõbraliku majandamise põhitegevuse või keskkonnasõbraliku majandamise põhi- ja lisategevuse kohta (vt määrus ja „Abiks taotlejale“).

2) Mahepõllumajandusliku tootmise toetus

- **Toetust võib taotleda FIE või juriidiline isik.**
- Taotleja võib lisaks põldudele taotleda toetust ka mahepõllumajanduslikult peetavate loomade, kodulindude ja mesilaste kohta.

Toetuse saamiseks on vaja täita mahepõllumajandusliku tootmise toetuse nõudeid (vt määrus ja „Abiks taotlejale“).

3) Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus

Enne PRIA-sse taotlema tulemist on Teil vaja ajavahemikus 2. aprillist kuni 21. maini võtta Keskkonnaametist kirjalik kinnitus taotletavate poollooduslike koosluste loetelu (vorm MT68) ning poollooduslike koosluste kaardi kohta.

- Toetust saate taotleda keskkonnaregistrisse kantud vähemalt 0,10 ha suuruse poolloodusliku koosluse või selle osa kohta, mis asub Natura 2000 alal ning on niitmise või karjatamise teel hooldatav.
- Seda toetust ei saa taotleda maa kohta, mille kohta taotletakse teisi pindala-põhiseid toetusi (sh loodushoiutoetust)!
- Taotlejad, kes võtsid endale poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse kohustuse 2007. või 2008.a, saavad 2012. a kohustust pikendada kuni 20. maini 2014. Kohustuse pikendamiseks tuleb esitada vorm MT60. Selline taotleja uut 5-aastast kohustust alustada ei saa.
- Uut 5-aastast poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse kohustust saab alustada taotleja, kellel puudub varasemalt kehtiv kohustus.
- Alates 2012. a saab poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse kohustust suurendada kuni 30%.

NB! Toetusõigusliku pinna hulka ei loeta järgmisi alasid:

- veega piirnevat rannaala osa (liivane või kivine maa), kus rohttaimede osakaal koosluses on alla 50%;
- põõsastikku või metsatukka (ei kehti keskkonnaregistris arvele võetud looniitide, kadastike, puisniitide ja puiskarjamaade puhul);
- keskkonnaregistris arvele võetud looniitide, kadastike, puisniitide ja puiskarjamaade koosluse osa, kus pole rohukamarat;
- tehisobjekte (hooned, kivihunnikud, tehisveekogud jne, välja arvatud looduskaitselistel eesmärkidel rajatud objektid, nt kõretiik, ja määruses nimetatud kinnismälestised ja pärandkultuuri objektid).

Toetuse saamiseks on Teil vaja täita poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse nõudeid (vt määrus ja „Abiks taotlejale“).

4) Kohalikku sorti taimede („Sangaste“ rukis) kasvatamise toetus

- **Toetust võib taotleda FIE või juriidiline isik.**
 - Toetuse saamiseks peab taotleja külviks kasutama üksnes sertifitseeritud „Sangaste“ rukki seemet külvinormiga 140 kg hektarile;
 - Toetust saab taotleda minimaalselt 5,00 ha „Sangaste“ rukki aluse pinna kohta;
- Toetuse saamiseks on vaja täita kohalikku sorti taimede („Sangaste“ rukis) kasvatamise toetuse nõudeid (vt määrus ja „Abiks taotlejale“).

5) Ohustatud tõugu loomade pidamise toetus

Toetust saab eesti hobuse, eesti raskeveo hobuse, tori hobuse ja eesti maatõugu veise kasvatamiseks. Toetuse saamiseks on vaja täita ohustatud tõugu looma pidamise toetuse nõudeid (vt määrus ja „Abiks taotlejale“).

Loomade karjatamise toetus

Toetust võib taotleda veiste, lammaste, kitsede ja hobuste kohta, keda karjatamisperioodil rohumal karjatatakse. Taotletud ja karjatatavaid nõuetekohaseid loomi peab igal kohustuseaastal olema vähemalt 2 ühiku ulatuses. Veised, lambad ja kitsed peavad olema 2. maist kuni 31. augustini registreeritud Teie nimel PRIA põllumajandusloomade registris. Hobune peab olema registreeritud PRIA hobuslaste registris. Kui hobune on registreeritud väljaspool Eestit, siis esitage PRIA-le koos taotlusega hobuse passi koopia.

- Toetuskõlblike loomade koguarv taotleja kohta arvestatakse loomkoormuse abil, mis on kuni 1,4 loomühikut (lü) rohumaa hektari kohta. Loomkoormuse määramisel ei arvestata rohumaid, mille kohta taotletakse mahepõllumajandusliku tootmise toetust, ja loomagruppe, mis on kantud mahepõllumajanduse registrisse.

Toetuse saamiseks on Teil vaja täita loomade karjatamise toetuse nõudeid (vt määrus ja „Abiks taotlejale“).

Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta antav toetus

Taotlusdokumente võetakse erinevalt teistest pindalatoetustest vastu Sihtasutuses Erametsakeskus, samuti e-PRIA vahendusel. Täpsemat informatsiooni saate koduleheküljelt www.eramets.ee.

- Toetust saate taotleda Natura 2000 võrgustiku alal asuva vähemalt 0,30 hektari suuruse Teie omandis oleva metsaala kohta, mis on metsaalana kantud keskkonnaregistrisse.

Toetuse saamiseks on vaja täita Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta antava toetuse nõudeid (vt määrus ja „Abiks taotlejale“).

Kui Teil on lisaks põllumajandusmaad, millele Te ühtset pindalatoetust ei taotle, siis tuleb PRIA-le esitada põldude loetelu ja põllumassiivi kaart.

Taotluse ja taotleja kontrollimine

PRIA kontrollib administratiivselt (registreerimise põhjal, varasemate aastate taotluste abil) kõiki esitatud taotlusi ning kohapeal kontrollvalimitesse sattunud taotlejaid.

Erinevate toetuste raames on kontrolli kaasatud Keskkonnaamet, Põllumajandusamet, Veterinaar- ja Toiduamet, Keskkonnainspeksioon ning Erametsakeskus.

Kontrolli toimumisest teatatakse Teile üldjuhul ette. Kohapeal mõõdetakse vajadusel põldude pindala GPS-seadmega, kontrollitakse taotlusel esitatud andmete vastavust tegelikkusele ning toetuse saamise nõuete täitmist.

Nõuetele vastavuse nõuete täitmist kontrollitakse kohapeal vähemalt 1% taotlejate hulgas. Lisaks PRIA-le kontrollivad toetuse taotlejaid nõuetele vastavuse süsteemi osas ka Keskkonnainspeksioon, Põllumajandusamet ning Veterinaar- ja Toiduamet. Põllumajanduslikule keskkonnatoetusele kehtivaid väetiste ja taimekaitsevahendite miinimumnõudeid, mis on osa kohustuslikest majandamisnõuetest, kontrollivad Põllumajandusamet ja Keskkonnainspeksioon.

Kui kohapealses kontrollis selgub, et mõnda nõuet on rikutud, siis fikseerib inspektor selle kontrollaruandel. Kontrollaruandest saadetakse Teile koopia juhul, kui kohapealses kontrollis on mõõdetud pindala ja/või on leitud nõuete rikkumisi. Kui Te ei ole nõus mõõtmistega või nõuete rikkumise tuvastamisega, siis on võimalik kohe kontrollaruandel või pärast kohapealset kontrolli anda täiendavaid selgitusi.

Muudatus otsetoetuste arvestamisel

2012. aastal rakendub Eestis Euroopa nõukogu määruse 73/2009 artiklite 7 ning 132 lõike 2 punkti b kohaselt toetuse ümbersuunamine ehk taotlejale makstavate otsetoetuste kogusumma vähendamine. Vähendamisi rakendatakse neil, kelle otsetoetuste kogusumma on üle 5000 euro. Need taotlejad, kellel otsetoetuste summa jääb aga alla 5000€, ei rakendata vähendamisi ning toetus makstakse välja täies mahus.

Otsetoetuste hulka kuuluvad ELi rahastatav ühtne pindalatoetus (ÜPT) ja piimasektori eritoetus ning Eesti riigi poolsed täiendavad otsetoetused: ammlehma ja ute kasvatamise toetus, ute, veise ja piima täiendavad otsetoetus, põllumajanduskultuuri ja heinaseemne täiendav otsetoetus.

Taotlejale makstava otsetoetuste kogusumma seda osa, mis ulatub üle 5000€, vähendatakse 2012. aastal 10% võrra.

Kui täiendavate otsetoetuste osa otsetoetuste kogusummas ületab 300 000 eurot, siis vähendatakse nimetatud määra ületavat täiendavate otsetoetuste osa veel 4% võrra.

Kirjeldatud vähendamisi rakendatakse taotlejale määratud täiendavate otsetoetuste kogusummale, kuid mitte suuremas ulatuses kui on taotlejale määratud täiendavate otsetoetuste summa kokku. Teisisõnu, kui taotlejale määratud täiendavate otsetoetuste kogusumma on näiteks 3000€ ja arvestuslik vähendus on nt 3500€ ehk suurem kui taotlejale määratud täiendavate otsetoetuste kogusumma, siis jäetakse täiendavad otsetoetused välja maksmata selle 3000 euro ulatuses, mis on taotlejale määratud.

Ühtse pindalatoetuse ja piimasektori eritoetuse summa osa, mis ületab 300 000€, vähendatakse 4% võrra Euroopa nõukogu määruse nr 73/2009 artikli 7 p 2 kohaselt.

Kui soovite teada oma otsetoetuste prognoositavat vähendamist, siis saate selle väljaarvestamiseks kasutada nn vähendamise kalkulaatorit PRIA kodulehel rubriigis *Teadmiseks*.

Toetuse määramine ja taotluse rahuldamata jätmine

PRIA peadirektor otsustab toetuse määramise või taotluse rahuldamata jätmise:

- Ühtse pindalatoetuse, põllumajanduskultuuri ja heinaseemne täiendava otsetoetuse puhul hiljemalt 1. detsembriks 2012. a;
- Ebasoodsamate piirkondade toetuse, ohustatud tõugu looma pidamise, poolloodusliku koosluse hooldamise, kohalikku sorti taimede („Sangaste“ rukis) kasvatamise ning loomade karjatamise toetuse puhul hiljemalt 25. jaanuariks 2013. a;
- Keskkonnasõbraliku majandamise ja mahepõllumajandusliku tootmise toetuse puhul hiljemalt 1. veebruariks 2013. a;
- Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa toetuse puhul hiljemalt 1. maiks 2013.

Taotluse esitamine e-PRiAs

Soovitame võimalusel kindlasti esitada taotluse e-PRiAs, sest sellega hoiate kokku oma aega. e-PRiAs on mitme toetusliigi juures personaalselt Teile mõeldud lisainfo, samuti toimuvad enne taotluse esitamist eelkontrollid, mis annavad märku võimalikest vigadest Teile taotlusel.

e-PRiAs saate joonistada põldude piirid, salvestada põldudega seotud andmed ning esitada pindalatoetuste taotluse. Lisaks saab esitada enamikku pindalatoetuste lisavorme.

Põldusid saab teenuses „Minu põllud“ joonistada aastaringselt, pindalatoetuste taotlust ja lisavorme saab e-PRIA kaudu esitada alates 2. maist.

e-PRIA portaali saate siseneda PRIA kodulehekülje www.pria.ee kaudu. Portaali sisenemisel isiku tuvastamiseks saate kasutada nii ID kaarti kui pangaparoole.

Kliendarvutid maakondlikes teenindusbüroodes

Kõigis PRIA maakondlikes teenindusbüroodes on e-PRIA kliendarvutid, mille kasutamiseks palume võtta kaasa oma ID kaardi koos PIN-koodidega või panga kasutajatunnused. Meie klienditeenindajad aitavad Teil vajadusel taotlust esitada.

Pindalatoetuste taotlus e-PRiAs

Pärast enda isiku tuvastamist valige esindatav, kelle nimel taotluse esitate. Kui Te pole veel PRIA klient, siis saate end ka PRIA kliendiks registreerida e-PRIA kaudu ja seejärel sõlmida portaali kasutamise lepingu.

e-PRIA kasutamise juhenditega on võimalik tutvuda PRIA kodulehel www.pria.ee/et/ePRIA/Juhendid. Kui jääte e-PRIA kasutamisel hätta, küsige juhendamist infotelefonil 737 7679 või e-posti aadressil portaal@pria.ee.

Pindalatoetuste taotluse leiate pärast e-PRIA portaali sisenemist menüüst *Teenused Pindalatoetuste* alalõigust. e-taotluse täitmisel juhendavad Teid abitekstid, mida näete, kui liigute hiirega taotlusel olevatele rohelistele küsimärkidele.

The screenshot shows the 'Pindalatoetuste taotlus' (Area-based subsidies application) page. At the top, there is a breadcrumb trail: 'Tagasi Teenused > Pindalatoetused'. Below this, a progress bar indicates three steps: '1. Täitmine' (filled), '2. Eelvaade' (outline), and '3. Esitamine' (outline). Underneath, the text 'Vali taotlusvorm:' is followed by a dropdown menu. The selected option is 'Pindalatoetuste taotlus koos põldude lisaga (vormid PT50 ja PT50A)', which has a question mark icon next to it.

Kõigi taotlusvormide ülaosas kuvatakse taotleja üldandmed. Kliendi ja esindaja andmed on pärit PRIA kliendiregistrist.

Taotleja üldandmed	
Kliendi andmed	
Ärinimi	Ärikood
Kontakttelefon	
E-post	
Esindaja andmed	
Esindaja nimi	Isikukood

Kui soovite kliendiandmeid muuta, klõpsake vasakul *Abiinfo* paneelil lingile [Taotleja andmete vaatamine ja muutmise](#). NB! Pärast kliendiandmete muutmist pöörduge kindlasti tagasi taotlusvormile!

Kui tehtud muudatuste osas ei ole vaja teha täiendavaid kontrole, jõustuvad muudatused kohe. Kui tehtavad muudatused lähevad vastuollu erinevate andmetega riiklikes registrites, tehakse muudatuste osas täiendavaid kontrole, mis võib aega võtta kuni ühe tööpäeva. Ajal, kui muudetud andmeid kontrollitakse, ei ole Teil võimalik kasutada ühtegi e-PRIA teenust.

Iga toetusliigi juures märkige, kas soovite seda toetust. Näiteks kui soovite taotleda ühtset pindalatoetust (ÜPT), märkige JAH. Kui ei soovi taotleda, jääb vaikimisi toetuse taotlemise märkeks EI.

1. Otsetoetused
1.1 Ühtne pindalatoetus (ÜPT)
Taotlen ÜPT toetust. Taotlemise korral valige JAH ning märkige lisaks põldude loetelu (vorm PTS0A) veerus 10 põllud, mille kohta seda toetust taotlete.
☒ EI ☐ JAH

Mõne toetuse juures kuvatakse lisainfona, kas PRIA andmetel on Teil õigus vastavat toetust taotleda või kas Teil on toetusega seoses hetkel kehtiv kohustus või toetusõigus.

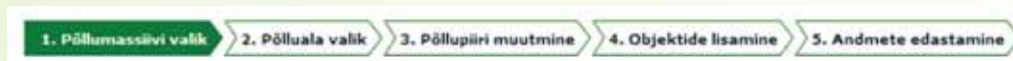
Kõik tärniga (*) väljad on täitmiseks kohustuslikud.

Soovituslik on sisestatud info vahepeal salvestada, et see võimalike tõrgete korral kaduma ei läheks. Salvestatud seisute hiljem vaadata, täitmist poolelijäänud kohal jätkata ja olemasolevat muuta. Poolelioleva dokumendi leiata peamenüüst *Dokumendid* → *Esitamata*.

Põldude digitaalne joonistamine

e-PRIAs toetuse taotlemiseks on Teil vaja oma põllud digitaalselt joonistada teenuses „Minu põllud“. Kui olete eelmisel aastal e-PRIA kaudu pindalatoetust taotlenud ja põllu andmed ega põllumassiivid ei ole oluliselt muutunud, siis ei pea Te põldu uuesti joonistama, vaid saate kasutada varasemat põllujoont ning vajadusel teha eelmise aasta joonistatud põllu piirides muudatusi.

Põllu joonistamine koosneb viiest sammust, mis tuleb kõik läbida. Esimeses ja teises sammus tuleb valida ja täpsustada Teid huvitav ala. Kolmandas sammus saate joonistada või muuta põllu piire ning samuti märkida põldudele „takistused“, nagu veealad, kivihunnikud jms objektid, mis arvestatakse taotletava põllu pindalast välja. Neljandas sammus saate vajadusel lisada etteantud valikut kasutades maastikuelemendid ja pärandkultuuriobjektid. Viimasel sammus saate märkida põlluga seotud andmed (põllu number, põllu pindala, maakasutuse tüüp, põllumajanduskultuur, otstarve/kasutusviis, kasutusõigus).

Põllu joonistamise juhendi leiata e-PRIAst ning samuti saab nõu abiinfodest ja videojuhenditest.

Taotluse trükk PDF formaadis

Lingile [Trükk \(PDF\)](#) vajutamisel kuvatakse sisestatud andmed taotluse vormina PDF formaadis eraldi veebilehitseja aknas. Veebilehitseja võimalusi kasutades saab taotlust välja trükkida ja salvestada.

Taotluse, muudatus- ja annulleerimisavalduste esitamine e-PRIAs

Vajutades nupule *Edasi* ja seejärel *Esita dokument* edastatakse taotlus PRIA-le. Kui taotluse kontrollimisel leiab süsteem vigu või pakub hoiatust, siis need kuvatakse pärast *Edasi* nupule vajutust.

Andmete kontrollimise tulemusena antakse kahte liiki teateid: vigu ja hoiatust. Punased teated on veateated, neid arvestamata ja vastavaid muutusi tegemata ei ole taotluse esitamine võimalik. Hoiatused on oranži värvi need on mõeldud tähelepanu juhtimiseks ja neid arvestamata on võimalik taotlust esitada. Kuid soovime neile siiski reageerida, sest nende ignoreerimine võib hiljem nõuda lisa-aega Teie taotluse menetlemisel. Hoiatustega taotluse saab ilma taotlusel andmeid parandamata PRIA-le ära esitada, vajutades uuesti *Esita dokument*.

1. Täitmine 2. Eelvaade 3. Esitamine

T050522: Esitage esmalt pindalatoetuste taotlus (vormid PT50 ja PT50A) ja alles seejärel lisavorm.

T050515: Süsteemi vigad! Palun proovige uuesti. Kui viga kordub, helistage abi saamiseks e-PRIA abitelefonil 7377677 või kirjutage e-posti aadressil portaal@pria.ee.

Taotluse eduka esitamise korral kuvatakse dokumendi päisesse taotluse number ehk viitenumber. Kui taotlus on saanud viitenumbri, siis on see dokument PRIAs arvele võetud ja andmed PRIAsse edastatud. Lisaks loetletakse veel taotlusega seotud esitamist vajavad vormid (nende olemasolul) ja paberikandjal esitatavad dokumendid.

Lugege kindlasti täiendavaid teateid (roheline tekst), kus on info lisaks esitamist vajavate dokumentide kohta.

Kui viitenumbrit ei kuvata, siis ei ole see dokument PRIAsse edastatud ning seda saab uuesti avada menüüvaliku *Dokumendid* alt esitamata dokumentide nimekirjast.

Selle kohta, et taotlus on edukalt e-PRIAs esitatud, saate tellida teate oma e-posti aadressile. Teate tellimiseks klõpsake ekraani ülemises paremas servas nupule *Seaded* ja täitke avanevas vaates sellekohased väljad.

Avaldus on PRIA-le esitatud ja registreeritud kanderamatus

Taotluse number on: 11012110196

TOS0575: Toetuse saamiseks peate esitama järgmised taotlusvormid: MT60, MT60B, MT68. Paberikandjal tuleb PRIA-le esitada: 1) PLK taotlemisel Keskkonnaameti poolt kinnitatud vorm MT68 ja poollooduslike koosluste kaardid; 2) SRT taotlemisel külvatud "Sangaste" rukki seemne müügi pakendi etiketid; 3) kohustuse üleandmise ja/või asendamise korral vastav teave kohustuste üleandmise ja/või asendamise kohta; 4) LKT taotlemisel koopia(d) väljaspool Eestit sündinud hobus(t)je passi(de)st; 5) põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte ülevõtmisel majapidamise/ettevõtte ülevõtmist tõendavad dokumendid ja avaldus taotletud toetuse maksmiseks.

Lisaks pindalatoetuste taotlusele koos põldude lisaga (vormid PT50 ja PT50A) on Teil e-PRIA kaudu võimalik esitada ka

- nõuetele vastavuse küsimustik;
- kinnitus põllumajandusliku keskkonnatoetuse kohustuse võtmise kohta ja kinnitus kohustuse pikendamise kohta (vorm MT60),
- ohustatud tõugu loomade loetelu (vorm MT60B),
- mahepõllumajanduslikult peetavate sigade, kodulindude, küülikute ja mesilaspere loetelu (vorm MT60D),
- ebasoodsamate piirkondade toetuse kohustuse võtmise kinnitus (vorm MT61),
- karjatavate loomade loetelu (vorm MT62A),
- karjatavate hobuste loetelu (vorm MT62B).

Nende esitamise juhendid leiata samuti e-PRIAst.

e-PRIA kaudu esitatud taotlusvorme on võimalik e-PRIAs ka muuta ja annulleerida. Selleks tuleb avada menüüvaliku *Dokumendid* alt esitatud dokumentidest taotlusvorm, valida vastavalt soovile kas *Muuda* või *Annulleeri*. Muutmisel tuleb muuta soovitud andmed, annulleerimisel sisestada annulleerimise põhjus ning seejärel esitada dokument PRIA-le uuesti. Muuta ei saa ainult ebasoodsamate piirkondade toetuse kohustuse võtmise kinnitust (vorm MT61).

Annulleerida saab kõiki e-PRIA kaudu esitatud vorme.

Ärge jätke taotluse esitamist taotlusvooru viimastele päevadele

Kuna taotlusvooru viimastel päevadel on e-PRIA kasutamise aktiivsus olnud tavapäraselt väga suur, siis võib PRIA suurest koormusest tulenevate probleemide ennetamiseks piirata e-PRIAsse sisenejate arvu. Kui e-PRIAs taotlust esitavate klientide arv on jõudnud kriitilise piirini, antakse sellest teistele e-PRIAsse siseneda soovijatele portaali avalehel teada ning rohkematel klientidel ei ole võimalik e-PRIAsse siseneda.

Soovitame juba praegu e-PRIAs enda põllupiiri ära joonistada ning tegeleda taotlusvormi täitmise ja esitamisega esimesel võimalusel – taotlusvooru alguses. Kui Teil ei õnnestu taotlusvooru viimastel päevadel e-PRIAsse siseneda, palume mõne aja pärast uuesti proovida. Kui tegemist on taotlusvooru viimase vastuvõtupäevaga ja taotluse esitamine läbi e-PRIA siiski ei õnnestu, palume esitada taotluse e-posti teel digitaalselt allkirjastatult, käsiposti teel või tuua lähimasse maakondlikku teenindusbürosse.

NB! Kui teil ei ole võimalik taotlusvooru ajal e-PRIA kaudu taotlust esitada, tuleb seda kindlasti teha teisi võimalusi kasutades! Taotlust on võimalik esitada ka pärast taotlusvooru lõppu, perioodil 22.maist kuni 15.juunini, kuid siis vähendatakse teile määratavat toetust 1% iga hilinetud tööpäeva eest.

Edukat taotlemist ja kohtumiseni e-PRIAs!

PRIA keskus

Narva mnt 3, Tartu 51009
koduleht www.pria.ee

Pindalatoetuste info tel 737 7679
e-post info@pria.ee
maakondlikud teenindusbürood

e-PRIA www.pria.ee
info ja abi tel 737 7679, e-post portaal@pria.ee

Info põllumassiivide kaartide ja massiivinumbrite kohta
tel 737 7617, e-post maa@pria.ee

Registrite infotelefon (kliendiandmed)
tel 731 2311

Taotluse esitamise eelregistreerimine www.pria.ee/reg
tel 737 7679, maakondlikud teenindusbürood

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

PRIA maakondlike teenindusbüroode aadressid ja infotelefonid

Harjumaa	Tuleviku 3, Laagri, Saue vald, 76401	639 1640
Hiiumaa	Mäe 2, Käina, 92101	463 6667
Ida-Virumaa	Viru 5a, Jõhvi, 41589	336 6767
Jõgevamaa	Ravila 10, Jõgeva, 48306	776 2811
Järvamaa	Tallinna 8a, Türi, 72213	385 9901
Läänemaa	Jaani 10, Haapsalu, 90502	472 2040
Lääne-Viru	Võidu 38, Rakvere, 44313	326 4640
Põlvamaa	Puuri tee 1, Põlva, 63308	799 9380
Pärnumaa	Haapsalu mnt 86, Pärnu, 80010	449 9081
Raplamaa	Kuusiku tee 6, Rapla, 79511	489 0241
Saaremaa	Tolli 6, Kuressaare, 93813	453 0491
Tartumaa	Narva mnt 3, Tartu, 51009	737 7680
Valgamaa	Aia 17, Valga, 68203	766 0001
Viljandimaa	Vabaduse plats 4, Viljandi, 71020	434 2252
Võrumaa	Katariina 7, Võru, 65608	782 1833